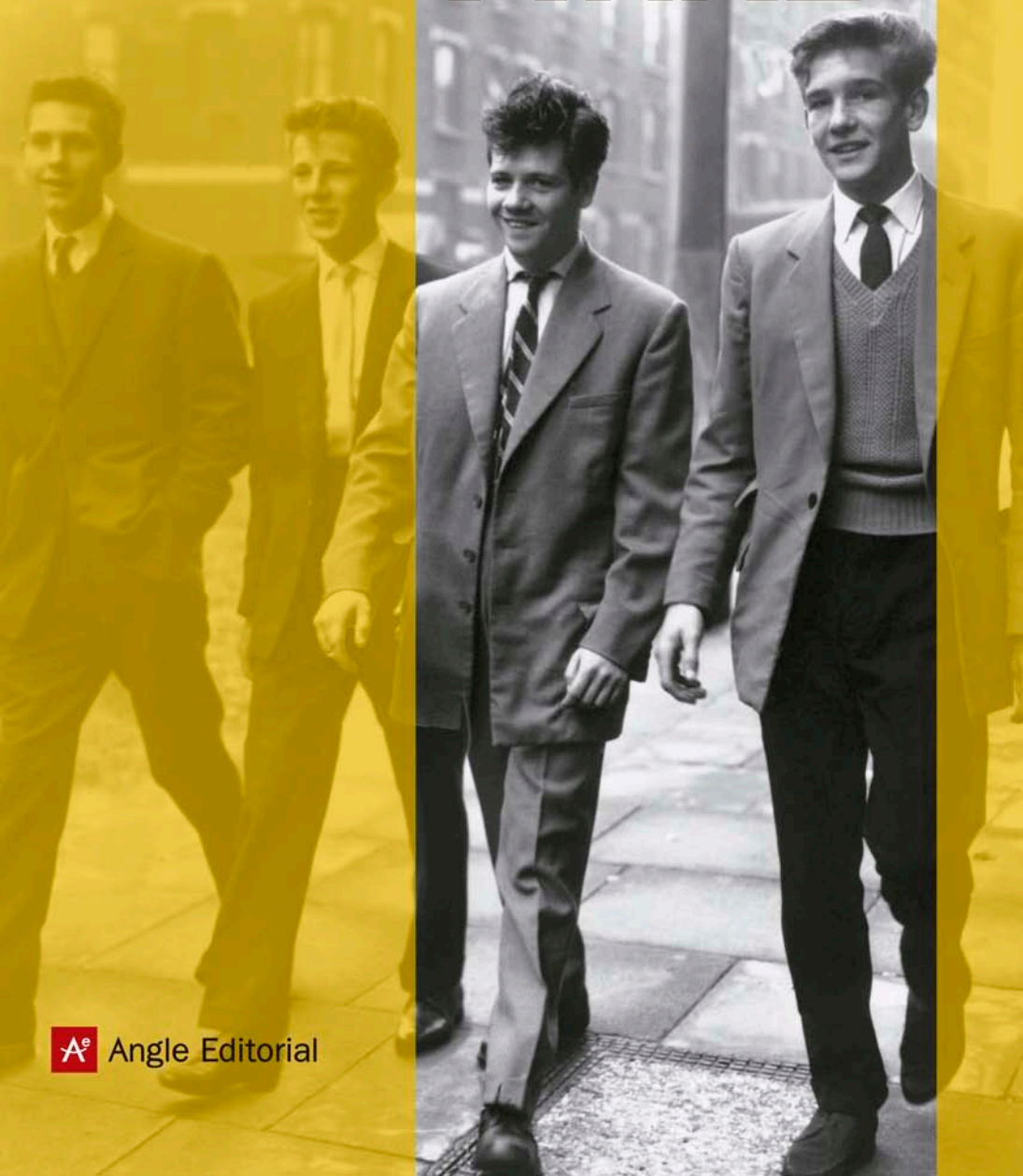

Julian Barnes

**EL SENTIT
D'UN FINAL**

Un cap de setmana de les vacances, em va convidar a visitar la seva família. Vivien a Kent, a la línia d'Orpington, en un d'aquells barris residencials dels afores de Londres que havien deixat d'estendre ciment sobre la natura tot just feia quatre dies, i que, des d'aleshores, reivindicaven el seu estatus rural amb aires de suficiència. A Charing Cross, en pujar al tren, em va amoïnar que la meua maleta (l'única que tenia) fos tan grossa que em fes semblar un lladre en potència. A l'estació, la Veronica em va presentar el seu pare, que va obrir el maleter del cotxe, em va prendre la maleta de la mà i va riure.

—Sembla que tinguis pensat venir a viure amb nosaltres, jove.

Era corpulent, gras i de cara vermellosa; em va semblar vulgar. Era cervesa, el que li sentia a l'alè? A aquelles hores? Com podia haver engendrat aquest home una filla tan exquisida?

Conduïa el seu Humber Super Snipe amb impaciència, sospirant per l'eixelebrament dels altres conductors. Jo seia al seient del darrere, tot sol. De tant en tant, l'home feia comentaris, segurament adreçant-se a mi, tot i que jo no sabia dir si

esperava alguna resposta. «Saint Michael, maó i pedra, millorat, i de bon tros, pels restauradors victorians.» «La nostra versió del Café Royal... *voilà!*» «Fixa't en l'elegant botiga tradicional de licors amb un entramat parcial de bigues de fusta que tens a la dreta.» Vaig fitar el perfil de la Veronica buscant alguna pista, però no en vaig obtenir cap.

Vivien en una casa unifamiliar d'obra vista vermella i mosaic de teules, amb un camí de grava al davant. El senyor Ford va obrir la porta principal i va fer un crit sense adreçar-se a ningú en concret:

—El noi ve per a un mes!

Em vaig fixar en la marcada lluïssor del fosc mobiliari i de les fulles de l'exuberant planta que hi havia en un test. El pare de la Veronica em va agafar la maleta com si respongués a les fredes lleis de l'hospitalitat i, exagerant-ne absurdament el pes, la va pujar a una habitació de les golfes i la va llançar al damunt del llit. Va assenyalar una petita pica.

—Pixa aquí a la nit, si te'n vénen ganes.

Vaig assentir com a resposta. No sabia si em tractava amb camaraderia masculina o com si jo fos púrria de classe baixa.

Al germà de la Veronica, en Jack, se'l veia venir més fàcilment: un d'aquests joves saludables i esportistes que riuen pràcticament per qualsevol cosa i que fan la punyeta a la germana petita. Amb mi es comportava com si fos una curiositat i poc més, i de cap de les maneres la primera que sotmetien a la seva valoració. La mare de la Veronica no va fer cap cas de tota aquella comèdia, em va preguntar pels estudis i va desaparèixer dins la cuina bona part del temps. Em figuro que devia tenir poc més de quaranta anys, tot i que, naturalment, a mi em va semblar força granadeta, igual que el seu marit. No s'assemblava gaire a la Veronica: cara més rodona, cabells re-

collits amb una cinta deixant a la vista un front ample, pes lleugerament per damunt de la mitjana. Tenia un cert aire d'artista, per bé que jo, a la distància d'ara, no sabia precisar ben bé com l'exterioritzava (mocadors de colors, capteniment despreocupat, cantusseig d'àries d'òpera, o totes tres coses).

Em sentia tan incòmode, que vaig anar restret el cap de setmana sencer: aquest és el meu principal record objectiu. La resta consisteix en impressions i records a mitges que, per tant, poden ser interessats: per exemple, que la Veronica, malgrat haver estat ella qui m'havia convidat, al principi va semblar fer pinya amb la família i afegir-se a una anàlisi exhaustiva de la meva persona (si això era la causa, o la conseqüència, de la meva inseguretat, tampoc no ho sé dir). Aquell divendres, durant el sopar, es van fer preguntes sobre les meves credencials socials i intel·lectuals; em vaig sentir com si em trobés al davant d'un tribunal. En acabat, vam mirar les notícies de la tele i vam discutir desagradablement sobre temes d'abast mundial fins a l'hora d'anar a dormir. Si haguéssim estat en una novel·la, hi hauria hagut excursions d'amagatotis entre pisos per obsequiar-nos amb alguna magarrufa apassionada després que el *pater familias* s'hagués tancat a l'habitació. Però no hi érem; la Veronica ni tan sols em va fer un petó de bona nit, aquella primera jornada, ni va aprofitar cap excusa per portar-me tovalloles i veure si necessitava res. Potser temia les burles del germà. Així doncs, em vaig despullar, em vaig rentar i vaig pixar agressivament a la pica, em vaig posar el pijama i em vaig estar despert al llit força estona.

Quan vaig baixar per esmorzar, només hi havia la senyora Ford. Els altres havien sortit a fer un volt, la Veronica havia assegurat a tothom que jo voldria dormir fins tard. No vaig saber dissimular gaire la meva reacció en sentir això, de manera que vaig notar la senyora Ford estudiant-me mentre feia cansalada i ous, fregint les coses matusserament i trencant un

dels rovells. Jo no tenia gaire experiència amb allò de fer-la petar amb mares de xicotes.

—Fa gaire que viuen aquí? —vaig preguntar finalment, tot i que ja coneixia la resposta.

Va deixar el que estava fent, es va servir una tassa de te, va afegir un altre ou a la paella, es va repenjar contra un armari de cuina ple de plats apilats i va dir:

—No deixis que la Veronica se t'enfili gaire.

Jo no vaig saber com contestar. M'havia d'ofendre per aquesta intromissió en la nostra relació, o seguir-li el joc de les confessions i «parlar» de la Veronica? Per tant, vaig dir, una mica melindrosament:

—Què vol dir, senyora Ford?

Em va mirar, va somriure sense condescendència, va remenar el cap lleugerament i va deixar anar:

—Fa deu anys que vivim aquí.

Així doncs, al capdavant, em va deixar pràcticament tan perplex com la resta d'aquella família, però almenys a ella jo semblava caure-li bé. Em va posar un altre ou al plat, encara que no l'hi vaig demanar ni el volia pas. Les restes de l'altre que s'havia trencat encara eren a la paella; les va abocar com si res al cubell de les escombraries i tot seguit va mig llançar la paella roent a l'aigüera molla. L'aigua va espetarregar i va alliberar vapor de cop, i la dona va riure com si provocant tot aquell merder s'ho passés de conya.

Quan la Veronica i els homes de la casa van tornar, vaig témer una altra sessió d'anàlisi, potser fins i tot alguna broma o acudit; en comptes d'això, em van preguntar educadament com havia dormit i si havia estat còmode. Això hauria d'haver fet que em sentís acceptat, però més aviat va semblar com si s'haguessin cansat de mi i el cap de setmana ara fos una cosa que havien de suportar. Potser només eren paranoies meves. Però és que, a més, la Veronica es va mostrar més obertament

afectuosa; durant el te li va venir de gust posar-me una mà al braç i cargolar-se un floc dels meus cabells entre els dits. De cop i volta, es va tombar cap al germà i va dir:

—Aquest és macot, oi?

En Jack em va picar l'ullet; jo no. Al contrari, una part de mi volia robar les tovalloles o empastifar de fang la catifa.

Tanmateix, la majoria de coses van ser pràcticament normals. Aquell vespre la Veronica em va acompanyar al pis de dalt i em va fer un petó de bona nit com cal. Diumenge, per dinar, hi havia espatlla de xai amb enormes branquillons de romaní sobresortint com bocins d'un arbre de Nadal. Com que els pares m'havien ensenyat bones maneres, vaig dir que era deliciós. Llavors vaig enxampar en Jack picant l'ullet al seu pare com dient: Quin carallot. Però el senyor Ford va riure amb satisfacció —«I tant, i tant, moció secundada»— mentre la senyora em donava les gràcies.

Quan vaig baixar de l'habitació per acomiadar-me, el senyor Ford em va agafar la maleta i va comentar a la seva dona:

—Confio que deus haver comptat les culleres, oi, amor meu?

Ella no es va prendre la molèstia de replicar, simplement em va somriure, gairebé com si compartís un secret. Jack, el germà, no va treure el nas per acomiadar-se; la Veronica i el seu pare van pujar a la part del davant del cotxe; jo vaig tornar a seure al darrere. La senyora Ford es va repenjar al porxo, el sol queia sobre una anglesina que s'enfilava per la casa damunt del seu cap. Quan el senyor Ford va engegar el cotxe i va girar sobre la grava, vaig fer-li un gest de comiat i ella va respondre, però no pas com faria la gent normal, amb el palmell aixecat, sinó amb una mena de gest horitzontal a l'altura de la cintura. Gairebé vaig desitjar haver-hi parlat més.

Per evitar que el senyor Ford em comentés les meravelles de Chislehurst una segona vegada, vaig dir a la Veronica:

—Em cau bé, la teva mare.

—Sembla que t'ha sortit una rival, Vron —li va etzibar el senyor Ford, fent un sospir teatral—. I ara que ho penso, em sembla que a mi també. Pistoles a trenc d'alba, jovenet?

El meu tren anava amb retard, els típics contratemps perquè en feien el manteniment en diumenge. Vaig arribar a casa al capvespre. Recordo que vaig fer un cagarro refotudament llarg.

Al cap d'una setmana, si fa no fa, la Veronica va venir a la ciutat i li vaig poder presentar la meva colla de l'institut. Va acabar sent un dia sense solta en què ningú tenia ganes de res. Vam voltar per la Tate, després vam anar tot passejant fins al Palau de Buckingham i, d'allà, a Hyde Park, en direcció a l'Speakers' Corner. Però no hi havia oradors en acció, de manera que vam acostar-nos fins a Oxford Street mirant aparadors i vam fer cap a Trafalgar Square entre els lleons. Qualsevol hauria dit que érem turistes.

Al principi estava a l'expectativa per veure com reaccionaven els meus amics davant la Veronica, però aviat em va interessar més què pensava ella d'ells. Reia més a gust amb els acudits d'en Colin que no pas amb els meus, cosa que em va molestar, i va preguntar a l'Alex com havia fet els diners el seu pare (assegurances navilieres, li va explicar ell, sorprenent-me). Semblava contenta de conèixer l'Adrian per fi. Li vaig explicar que anava a Cambridge, i ella li va mencionar diversos noms. Després d'un parell, ell va assentir i va dir:

—Sí, ja sé quin tipus de gent són.

Em va semblar un comentari força groller, però la Veronica no es va ofendre pas. En comptes d'això, va esmentar facultats, catedràtics i cafès amb una complicitat que em va fer sentir desplaçat.

—Com és que en saps tant, sobre aquest lloc? —vaig preguntar.

—És on va en Jack.

—En Jack?

—El meu germà... te'n recordes?

—Vejam... El que era més jove que el teu pare?

No el vaig trobar tan dolent, l'acudit, però ella ni tan sols va somriure.

—Què estudia en Jack? —vaig insistir, provant de guanyar punts.

—Ciències morals —va contestar—. Com l'Adrian.

Ja sé què coi estudia l'Adrian, molt agraït, volia dir jo. En canvi, vaig fer morros una estona i vaig xerrar de pel·lícules amb en Colin.

Cap a la fi de la tarda vam fer fotos; ella me'n va demanar «una amb els teus amics». Tots tres es van arrengrer educadament, i ella els va recol·locar: l'Adrian i en Colin, els dos més alts, a cada costat seu, amb l'Alex a la vora d'en Colin. La còpia revelada la feia semblar encara més menuda del que era en persona. Molts anys després, quan vaig tornar a examinar aquesta foto buscant respostes, em vaig preguntar pel fet que no dugués mai tacons, ni petits ni grans. Havia llegit en alguna banda que, si vols que la gent pari atenció al que dius, no s'ha d'alçar la veu, sinó abaixar-la: això és el que realment crida l'atenció. Potser ella feia un truc similar amb l'alçada. Així i tot, encara no he esbrinat si tenia tirada per aquesta mena de trucs. Quan sortia amb ella, sempre semblava actuar per instint. Però és que jo no acceptava la idea que les dones fossin o poguessin ser manipuladores. Això potser us dirà molt més de mi que no pas d'ella. I encara que, a hores d'ara, vegi clarament que era i sempre ha estat calculadora, tampoc no estic segur si serveix de cap ajuda. Així doncs, encara estic fet un embolic.

La vam acompanyar a Charing Cross i, quan el tren de Chislehurst va arrencar, la vam acomiadar amb sornegueria

com si fos una heroïna que se n'anava a Samarcanda. Després vam seure al bar de l'hotel de l'estació, bevent cervesa i sentint-nos d'allò més madurs.

—Una noia bonica —va comentar en Colin.

—Molt bonica —va afegir l'Alex.

—Això és filosòficament evident en si mateix! —gairebé vaig exclamar. Bé, estava una mica sobreexcitat. Em vaig tombar cap a l'Adrian—. Res a afegir a «molt bonica»?

—No et cal que et felicit, oi, Anthony?

—I per què collons no m'hauria de caldre?

—En aquest cas et felicito, naturalment.

Però la seva actitud semblava censurar la meva necessitat de rebre copets a l'esquena i els altres dos per donar-me'ls. Em va agafar una mica de pànic; no volia que es desemmascarés el dia. Ara bé, mirant enrere, no era el dia, sinó nosaltres quatre, el que començava a desemmascarar-se.

—I doncs, t'has trobat el Jack, el seu germà, per Cambridge?

—No l'he conegut, no, i tampoc no ho espero. És a l'últim any de carrera. Però me n'han parlat i n'he llegit alguna cosa en alguna revista. I sobre la gent amb qui es fa.

Saltava a la vista que ell ho volia deixar aquí, però jo no l'hi vaig permetre.

—I doncs, què en penses, d'ell?

L'Adrian va guardar silenci un moment. Va fer un glop de cervesa i llavors va dir amb sobtada vehemència:

—No suportó quan els anglesos tracten de no semblar seriosos quan volen ser seriosos. De debò que no ho aguanto.

En un altre estat d'ànim, m'ho hauria pogut prendre com un moc contra nosaltres tres. En canvi, em vaig sentir clarament justificat.

La Veronica i jo vam continuar sortint junts tot el segon curs. Un vespre, potser una mica beguda, em va deixar fotre-li mà per sota de les calcetes. Em vaig sentir d'allò més cofoi mentre li refregava els baixos. No em va deixar que l'hi ficqués el dit, però sense paraules, durant els dies següents, vam trobar la manera de complaure'ns. Érem a terra, besant-nos. Jo em treia el rellotge, m'arromangava la màniga esquerra, li ficava la mà per sota de les calcetes i, de mica en mica, les hi anava abaixant una mica per les cuixes; llavors obria la mà sobre el terra i ella es refregava contra el meu canell atrapat fins que s'escorria. Durant algunes setmanes això em va fer sentir eufòric, però, de nou a la meva habitació, les palles, de vegades, portaven un punt de ressentiment. En quina mena de merca-deig m'havia ficat ara? Un de millor, un de pitjor? A més, vaig descobrir una altra cosa que no podia entendre: figurava que m'havia de sentir més a prop seu, però no era així.

—I doncs, has pensat mai on ens ha de portar la nostra relació?

Ho va dir així, sense més ni més. Havia vingut a prendre el te, i havia dut una mica de codonyat.

—I tu?

—Jo ho he preguntat primer.

Vaig pensar (i potser no va ser la reacció més galant) si per aquesta raó m'havies començat a permetre que et ficqués la mà dins de les calcetes.

—Que ens ha de dur enlloc?

—No és això el que passa amb les relacions?

—No ho sé. No n'he tingut gaires.

—Mira, Tony —va dir ella—. No m'agrada estancar-me.

Hi vaig rumiar una estona, o ho vaig intentar. Però, en canvi, no paraven de venir-me al cap imatges d'aigües estancades amb molt de llim i eixams de mosquits. Em vaig adonar que jo no tenia gaire mà per discutir sobre aquests temes.

—Així doncs, creus que ens estem estancant?

Va fer allò d'aixecar la cella per damunt de la muntura de les ulleres, que ja no em semblava tan encisador. I vaig prosseguir:

—No hi ha cap etapa entre l'estancament i el lloc on ens ha de dur?

—Com ara què?

—Com ara passar-nos-ho bé. Gaudir del moment i tot això. —Però tan aviat com ho vaig dir, ja em vaig preguntar si de debò m'ho estava passant tan bé. També vaig pensar: què deu voler que digui?

—A més, creus que ens entenem, tu i jo?

—No pares de fer-me preguntes com si ja en sabessis la resposta. O com si sabessis la resposta que vols. Per tant, per què no em dius quina és i així et diré si també la comparteixo?

—Tu ets mica covard, oi, Tony?

—Jo més aviat diria que sóc... amant de la pau.

—Doncs no m'agradaria trencar-te aquesta imatge.

Ens vam acabar el te. Vaig embolicar les dues porcions de codonyat que havien sobrat i les vaig ficar en una capsa de llauna. La Veronica em va besar més a prop del cantó de la boca que no pas del centre, i llavors va marxar. Per mi, aquest va ser el principi de la fi de la nostra relació. O ho recordo d'aquesta manera perquè ho sembli i així repartir les culpes? Si em preguntessin davant d'un tribunal què va passar i què es va dir, només podria donar fe de les paraules «dur enlloc», «estancament» i «amant de la pau». Jo no m'havia considerat mai amant de la pau (ni el contrari) fins aleshores. També juraria que és veritat allò de la capsa de galetes; era de color bordeus, amb el perfil somrient de la reina imprès a la tapa.